

Pfv.II.21.852/2011/6.

A Kúria a Budapest Főváros IX. Kerület Ferencváros Önkormányzata felperesnek az alperes ellen gondnokság alá helyezés iránt a Pesti Központi Kerületi Bíróságon 28.P.106.769/2009. számon megindított és a Fővárosi Bíróság 54.Pf.635.659/2010/12. számú ítéletével elbírált perében az említett számú jogerős határozat ellen az alperes részéről 33. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán az alulírott napon - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Az alperes ügygondnokának, dr. Gy. A. ügyvédnek a díját 10.000 (tízezer) forint + 2.700 (kettőezer-hétszáz) forint ÁFA összegben állapítja meg, melyet az állam visel.

Felhívja a Kúria Pénzügyi és Költségvetési Főosztályát, hogy a fenti ügygondnoki díjat a számla bemutatásával egyidejűleg fizesse ki dr. Gy. A. ügygondnoknak.

I n d o k o l á s

Az özvegy családi állapotú alperes utolsó munkahelye a Rókus Kórházban volt, ahol pénzügyi előadóként dolgozott. 2002. decembere óta nyugdíjas, nyugdíjának összege havi 146.000 forint.

Az alperest több alkalommal kezelték paranoiás skizofréniával pszichiátriai osztályon. Betegségtudata nincs, a gyógyszereit nem szedi. Ben, a T. utcában él a lányával, az ingatlanon holtig tartó haszonélvezeti joga áll fenn, valamint tulajdonát képezi egy ingatlan Sen, ahol időnként önállóan él és önmagát ellátja. A jövedelmét is maga kezeli.

Az alperest 2009. szeptember 18-án felvették a Semmelweis Egyetem Pszichiátriai Klinikájára paranoid skizofrénia kórismével. Megállapították, hogy az alperesnél a pszichotikus tartalmak fennállnak, gondolati világát fixált paranoid megalomán és religiosus doxazmák uralják. Inadekvált érzelmi megnyilvánulások, illetve a betegség belátás teljes hiánya jellemzi. A klinikán kelt szakorvosi vélemény értelmében az ügyei viteléhez szükséges belátási képessége nagymértékben csökkent.

A felperes keresetében kérte, hogy a bíróság az alperest általános jelleggel helyezze cselekvőképességet korlátozó gondnokság alá.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Arra hivatkozott, hogy teljesen normális, orvoshoz csak vérnyomás-csökkentőért jár.

Az alperesi ügygondnok a bizonyítási eljárás lefolytatását követően maga is a kereset elutasítását kérte.

Az elsőfokú bíróság ítéletével az alperest általános jelleggel cselekvőképességet korlátozó gondnokság alá helyezte. A kötelező felülvizsgálat időpontját az ítélet jogerőre emelkedését követő 5 évben állapította meg.

Az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárás során igazságügyi elmeorvos szakértőt rendelt ki. A szakértői vizsgálat megállapította, hogy az alperes ugyan a vizsgálati szituációt felismerte, abban azonban csak részben kooperált, folyamatosan beszélt, kérdésekkel alig lehetett megszakítani. Térben, időben a saját személyét, környezetét tekintve tájékozott volt, a hozzá intézett kérdésekre azonban csak részben volt képes odaillő válaszokat adni. Gondolkodása alakilag felgyorsult, inkoherenciába hajló, tartamilag megalomán, paranoid téveszmék, kóros vonatkozások jellemzik. Pszichiátriai betegség miatt többször állt kezelés alatt, rendszeres gondozásra azonban nem jár, betegségbelátása nincsen.

A szakértő összességében megállapította, hogy az alperes a tudathasadásos elmebaj téveszmékkel, kóros vonatkoztatásokkal jellemzett formájában szenved. Betegsége miatt több alkalommal feküdt pszichiátriai osztályon. A betegségbelátás hiánya miatt rendszeres gondozásra nem jár, gyógyszereit nem szedi, kórházi felvételeire akarata ellenére kerül sor. A vizsgálatkor akut elmekóros tünetek jellemezték, realitásérzéke, ítélő- és kritikai készsége nagymértékben károsodott. Dr. B. V. igazságügyi elmeorvos szakértő megállapítása szerint az alperesnek az ügyeihez viteléhez szükséges belátási képessége tartósan, nagymértékben csökkent, orvosi szempontból a cselekvőképességet korlátozó gondnokság alá helyezése általános jelleggel, minden ügycsoport tekintetében javasolt.

Az elsőfokú bíróság az elmeorvos szakértői véleményt az ítélezése alapjául elfogadta, ugyanis a lefolytatott bizonyítási eljárás egyéb adatai, így a meghallgatott tanú vallomása, valamint az alperesről szerzett személyes benyomás is azt támasztotta alá, hogy az alperes ügyei viteléhez szükséges belátási képessége tartósan, nagymértékben csökkent. Az alperes betegségbelátással nem rendelkezik, folyamatosan hangoztatja, hogy nem beteg, azonban nehéz vele kommunikálni, mivel a kérdésekre nem mindig odaillő választ ad, az általa előadottak kóros képzeteket igazolnak, paranoid eszméket hangoztat. Mindezekre figyelemmel az elsőfokú

bíróság a cselekvőképességet korlátozó gondnokság alá helyezést indokoltnak találta azzal, hogy az ítélet jogerőre emelkedését követő öt év múlva szükséges és indokolt a gondnokság alá helyezés felülvizsgálata.

A másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

A másodfokú bíróság újabb igazságügyi elmeorvos szakértői véleményt szerzett be. A 2011. március 10-én készült szakvélemény megállapításai szerint az előző, 2010. március 25-i szakértői vizsgálat óta az alperes pszichés állapotában nem történt olyan változás, amely a korábbi megállapítástól eltérően befolyásolná az alperes belátási képességét. Továbbra is szükséges tehát az alperes cselekvőképességet korlátozó gondnokság alá helyezése általános jelleggel, minden ügycsoport vonatkozásában. Állapotában javulás csak a jelenleg beállított és alkalmazott terápia mellett várható. Az alperes akut elmekegés tünetekkel jellemzett időszakában kritikai és ítéelőképessége, realitásérzéke súlyos fokban károsodott.

A fentiekre is tekintettel a másodfokú bíróság úgy ítéelte meg, hogy az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló adatok alapján helyesen rögzítette a tényállást és abból helytálló következtetést vont le. Az alperes aktuális mentális állapota ugyanis indokolja, hogy a cselekvőképessége korlátozásra kerüljön.

A másodfokú bíróság az első- és másodfokú eljárásban beszerzett igazságügyi elmeorvos szakértői vélemények megállapításait a per egyéb adataival és az alperes személyes meghallgatása során szerzett tapasztalataival együtt értékelve aggálytalannak ítéelte az elsőfokú bíróság ítéletét. Az alperes tehát ügyei vitelére a per adatai alapján önállóan nem, csak és kizárólag korlátozott mértékben képest, emiatt pszichés állapotánál fogva külső segítségre szorul. Ezért a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét - annak helyes indokaira is visszautalva - helybenhagyta.

A jogerős ítélet ellen az alperes ügygondnoka nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, melyben annak hatályon kívül helyezését és a felperesi kereseti kérelem elutasítását kérte, melyet azzal indokolt, hogy az alperes állítása szerint az eljáró bíróságok nem tettek eleget a tényállás teljes körű felderítésére vonatkozó kötelezettségüknek és a hiányos bizonyítás alapján okszerűtlen jogi következtetést levonva döntöttek az alperes gondnokság alá helyezéséről. Ezzel sérült a Pp. 206. §-a, valamint a Ptk. 14. §-ának (4) bekezdése.

Az alperes a személyesen benyújtott felülvizsgálati kérelmében sérelmezte, hogy az első-, illetve a másodfokú bíróság a

„bűnpártoló elmeorvosi szakvélemény" alapján hozott döntést. Hazug papírok alapján, vizsgálat nélkül javasolták a gondnokság alá helyezését, annak ellenére, hogy gyógyszerek nélkül is tiszta a tudata. Amennyiben gondnokság hatálya alá kerül, egy idegen fogja felmarkolni a nyugdíját pedig az ki van centizgetve. Az alperesnek védelemre csak az „agresszív, terrorista mentősökkel, a bűnöző rendőrökkel, a hazug, borraivalót gyűjtögető, dilis orvosokkal és a munkájukhoz nem értő, bűnpártoló hatóságokkal szemben lenne szüksége".

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A Ptk. 14. §-ának (4) bekezdése szerint cselekvőképességet korlátozó gondnokság alá a bíróság azt a nagykorú személyt helyezi, akinek az ügyei viteléhez szükséges belátási képessége a pszichés állapota, szellemi fogyatkozása, vagy szenvedélybetegsége miatt általános jelleggel, illetve egy-egy ügycsoportok vonatkozásában tartósan vagy időszakonként visszatérően nagymértékben csökkent.

Azt, hogy az alperes paranoid pszichózis megbetegedésben szenved, melynek következtében a kritikai- és ítélőképessége, realitásérzéke súlyos fokban károsodott, az első- és a másodfokú eljárás során készült orvosszakértői vélemény aggálytalanul állapította meg, összhangban számos, az előző évek során szükségessé vált klinikai kezelés dokumentációjában foglaltakkal, melyekből az is nyomon követhető, hogy egyre sűrűbben vált szükségessé az alperes pszichiátriai osztályon történő kezelésére, 2010-ben már négy alkalommal, esetenként a rendőrség közreműködésével, az alperes agresszivitása miatt.

A szakértői vélemény azonban csak a betegség fennállását, annak súlyosságát, illetve jellegét igazolhatja. Annak megállapítása, hogy adott esetben - elsődlegesen az érintett személy jogainak védelme érdekében - indokolt-e a gondnokság alá helyezés és amennyiben igen, mely formájában, jogi kérdés, amelyről a bizonyítási eljárás lefolytatását követően kizárólag a bíróság dönthet.

Jelen esetben helyesen mutatott rá az első-, illetve a másodfokú bíróság arra, hogy az elmeorvos szakértői véleményeket a per egyéb adatai, különösen az alperes személyes előadása, illetve számos beadványának tartalma alátámasztotta.

A gondnokság alá helyezési eljárást a gyámhatóságon az alperes lánya, M. É. L. kezdeményezte, aki előadta, hogy édesanyjának nincsen betegségbelátása, gyógyszert nem szed, ezért időszakonként az üldözési mániája előtör, azt gondolja, hogy meg akarják mérgezni, ezért gyakran visszautasítja az ételt. Időnként hallucinál, több alkalommal ki kellett hívni a mentőket, annyira

zavart volt az állapota. Ugyanakkor, amikor az alperes kompenzált állapotú, magát ellátja és a lakást is tisztán tartja.

Az alperes lányát az motiválta az eljárás kezdeményezésében, hogy pár nappal azelőtt az alperes megismerkedett egy fiatalemberrel, akiről azt hiszi, hogy a fia és nem lehet meggyőzni arról, hogy téved. M. É. L. fél, hogy ez az ember kihasználja az édesanyját, anyagi haszonérzés miatt van vele.

S. J. Iné, az alperes testvére mindenben megerősítette az alperes lányának előadását.

Az alperes a gyámhatóság előtt elismerte, hogy az utcán megismerkedett egy fiatalemberrel, aki hamis személyigazolvánnyal rendelkezett. Segíteni akart neki, el akarta intézni az igazolványát, be akarta jelenteni a címére, annak érdekében, hogy nála lakjon, mert nagyon megsajnálta.

Az elsőfokú eljárásban személyes meghallgatása során az alperes előadta, hogy hat álmentős, álrendőr fogta le, amikor férfi ismerőse születési anyakönyvi kivonatát segített elintézni. Előadta továbbá, hogy a lányával él, teljesen normális. Szörnyű ugyanakkor, hogy milyen mocskokat hall a harmadik emeleten, illetőleg alatta, még aludni sem hagyják, milliárdjait rabolták el, illetve ki akarják rabolni. Tagadta, hogy a T. utcai lakáson özvegyi haszonélvezete állna fenn. Nem érti milyen jogon leltározzák a dolgait, nem áll gyámság alatt, mindenkinek van hasonmása. Mos, főz, takarít, ellátja a gyermekét.

M. É. L., az alperes lánya az elsőfokú eljárásban tett tanúvallomása során előadta, hogy tapasztalata szerint az édesanyja állapota ismételten rosszabbodott, visszaesett, mivel a gyógyszereit nem szedi. Mindenkibe beleköt, telefonon zaklatja az ismerőseit. Az alperes a testvérének azt mondta, hogy a lánya csak hasonmás. Önmagát ugyanakkor ellátja, önállóan közlekedik, nem téved el.

A bizonyítási eljárás eredményeként helyesen jutottak a perben eljárt bíróságok arra a következtetésre, hogy az alperes paranoid skizofrénia betegsége, az a körülmény, hogy gyógyszert nem szed és emiatt egyre gyakrabban kerül olyan állapotba, hogy cselekedeteit nem tudja kontrollálni, indokoltta és szükségessé teszik személyi és vagyoni ügyeinek védelme érdekében a cselekvőképességet korlátozó gondnokság alá helyezését. A gondnok együttműködése, segítsége biztosíthatja ugyanis az alperes számára azt a szükséges jogi védelmet, amire állapotának időszakos rosszabbodása esetén szüksége lehet.

A kifejtettekre tekintettel helyesen, a bizonyítékok Pp. 206. § (1)

bekezdésének megfelelő okszerű mérlegelésével döntött az első-, illetve a másodfokú bíróság, amikor az alperest általános jelleggel cselekvőképességet korlátozó gondnokság alá helyezte. Mindez ugyanakkor nem akadályozza az alperest a mindennapok szintjén életvitelének alakításában.

A kifejtettekre tekintettel a Kúria megállapította, hogy a jogerős ítélet nem jogszabálysértő, ezért azt a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A Kúria az alperes ügygondnokának díját a Pp. 311. §-ának (6) bekezdésére figyelemmel állapította meg, annak viseléséről pedig a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 13. §-ának (6) bekezdése alapján rendelkezett.

Budapest, 2012. március 13.

a tanács elnöke, előadó bíró, bíró.

A kiadmány hitelül: tisztviselő